

ग्राहक महानुभावमा अनुरोध

- यहाँहरुको घरमा नियमित पत्रिका नआएमा
- समयमै पत्रिका प्राप्त नभएमा
- ग्राहक बन्नु परेमा
- विज्ञापन दिनु परेमा

मेचीकाली सन्देश राष्ट्रिय दैनिक
बुटवल, ४, मिलनचोक, रुपन्देही
फोन: ०७७, ५३६००५

राष्ट्रिय दैनिक
मेचीकाली

Mechikali Sandesh National Daily

सन्देश

• अनलाइन माध्यमबाट भुक्तानी वा रकम स्थानान्तरण गर्दा सम्भव भएसम्म सार्वजनिक स्थानका निःशुल्क वाईफाई प्रयोग नगरौं

• अनलाइन भुक्तानी गर्दा प्रयोग हुने ओटिपि / पासवर्ड अरुलाई शेयर नगरौं

• सुरक्षित रूपमा वित्तीय कारोबार गरौं

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

वर्ष-२६

अंक-२३

२०८२ पुस २२ गते मंगलबार

6 Jan.- 2026 Tuesday

पृष्ठ ४

मूल्य रु. ६।-

राष्ट्रिय सभामा मिलेर
जाने तीन दलको साभेदारी

बुटवल, पुस २१ (मेसस) । नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेले राष्ट्रियसभामा तालमेल गरेर उम्मेदवारी दिने समझदारी गरेका छन् । यो समझदारीलाई अन्तिम रूप दिन सोमबार राती दुई पार्टीका शीर्ष तहका नेता छलफलमा जुट्न लागेको नेकपा एमालेका सचिव महेश बस्नेतले जानकारी दिए । नेता बस्नेतका अनुसार सोमबार बिहान कांग्रेस र एमालेबिच छलफल भएको थियो । त्यस छलफलमा सिट बाँडफाँट गरेर जाने समझदारी भएको उनले बताए । 'राष्ट्रियसभा निर्वाचनमा कांग्रेस-एमाले मिलेर जाने समझदारी यसअघि नै थियो । आधाआधा सिट (९-९) बाँड्ने सहमति भएको हो । आइतबार नेपाली कम्युनिस्ट पार्टी (नेकपा) का संयोजक पुष्पकमल वाहाल 'प्रचण्ड' सँगको भेटपछि मधेसवादी दलसहित सबै पार्टी मिलेर जाऔं भन्ने कुरा भएको छ,' उनले भने, 'दुगो

लागिसकेको छैन । सोमबार बेलुका सहमति गरेर भोलि सचिवालय बैठकमा प्रस्ताव गर्ने तयारी छ ।' एमालेले मंगलबार बिहान ९ बजे सचिवालय बैठक बोलाएको छ । त्यसअघि नै दुई पार्टीबीच सहमतिको टुंगो लाग्ने छ । राष्ट्रियसभाको रिक्त १९ स्थान मध्ये १८ सिटका लागि माघ ११ गते निर्वाचन हुँदैछ । त्यसका लागि पुस २३ गते (बुधबार) नै उम्मेदवारी दर्ता गर्नुपर्ने छ । रिक्तमध्ये एक स्थान चाहिँ मन्त्रिपरिषद्को सिफारिसमा राष्ट्रपतिबाट मनोनीत हुने कोटा हो । निर्वाचन हुने १८ मध्ये ७ स्थान नेपाली कांग्रेसले लिने, एमालेले ६ स्थान लिने, नेपाली कम्युनिस्ट पार्टीलाई ४ र मधेसवादी दल (जनता समाजवादी पार्टी नेपाल) लाई एक स्थान छाड्ने गरी छलफल अघि बढेको छ । सम्भवतः यही सिट संख्यामा सहमति जुट्ने छ । जनता समाजवादी पार्टी, नेपालले पनि औपचारिकरूपमै

तालमेलको प्रस्ताव गरेको छ । एमाले सचिव राजन भट्टराईले पनि राष्ट्रियसभामा तालमेल गर्ने समझदारी भएको बताए । उनले पनि सहमति भने हुन बाँकी रहेको जानकारी दिए । सचिव बस्नेतका अनुसार सोमबार बेलुकी कांग्रेसका तर्फबाट कार्यवाहक सभापति पूर्णबहादुर खड्का, नेता रमेश लेखक र कृष्ण सिटौला, एमालेका तर्फबाट अध्यक्ष केपी शर्मा ओली, महासचिव शंकर पोखरेलगायत बिच छलफल हुने तय भएको छ । यसैबीच कांग्रेस केन्द्रीय कार्यसम्पादन समिति बैठकमा संविधान बनाउने र रक्षा गर्ने शक्तिहरू मिल्नेबारे छलफल चलिरहेको ब्रिफिङ भएको छ । कार्यवाहक सभापति पूर्णबहादुर खड्काले चार दलबिच सहकार्यको ब्रिफिङ गरेका हुन् । उनले नेपाली कांग्रेस, नेकपा एमाले, नेपाली कम्युनिस्ट पार्टी र जनता समाजवादी पार्टी नेपालबिच राष्ट्रियसभा

निर्वाचनमा सहकार्य गरेर जाने विषयमा नेताहरूबिच छलफल भइरहेको बताएका थिए । केन्द्रीय कार्यसम्पादन समितिका सदस्य रमेश लेखकका अनुसार सोमबार बिहान कार्यवाहक सभापति पूर्णबहादुर खड्का र नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीबिच भेटवार्ता भएको थियो । उक्त भेटवार्तामा संविधान बनाउने र जोगाउने पक्ष सहकार्य गर्ने विषयमा कुराकानी भएको थियो । 'सोमबार बिहान म र कार्यवाहक सभापति नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीलाई भेट्न गुण्ड पुगेका थियौं, संविधान बनाउने र जोगाउने शक्तिहरूबिच सहकार्य गर्ने कुरा भएको छ,' उनले भने, 'सौभ फेरि उहाँसँग हामी छलफल गर्छौं ।' नेताहरूका अनुसार नेपाली कांग्रेसले कम्तीमा ६ सिट र बढीमा ८ सिट पाउने गरी दाबी गरिरहेको छ ।

इशान शर्मा मृत्यु प्रकरण
२० दिनदेखि शव अस्पतालमै

बुटवल, पुस २१ (मेसस) । रूपन्देहीको कञ्चन गाउँपालिकाका १७ वर्षीय इशान शर्माको शव लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालको शव गृहमा रहेको २० दिन पुग्यो । रूपन्देही प्रहरीले इशानको मृत्यु गाडीको ठक्करबाट भएको भनेको छ तर इशानको परिवारले भने इशानको हत्या भएको दाबी गर्दै आएको छ ।

इशानलाई ठक्कर दिने गाडी, त्यसका चालक र गाडी भगाउन सहयोग गर्ने व्यक्तिलाई समेत पक्राउ गरी प्रहरीले घटनाको अनुसन्धान गरिरहेको छ । तर आफन्त र परिवारले हत्या भएको भन्ने दाबी नछाडेपछि घटना थप पेलिलो बनेको छ ।

कञ्चन गाउँपालिका-३ धौलागिरि टोलका इशान गत पुस २ गते विद्यालयमा तेक्वान्दो सिकाएर घर फर्किएका थिए ।

घर फर्किएपछि उनी सौभ सादे ५ बजेतिर साथीहरूसँग जिम जाने भन्दै घरबाट थकाली चोकतिर गएका थिए । त्यसपछि सौभ करिब साढे ७ बजे इशान रुद्रपुरकै सुनगाभा चोकबाट साथीसँग बिदा भएर हातमा जुता लिएर घरतर्फ हिँडेको सिसिटिभी फुटेजमा देखिएको छ । साथीहरूसँग घर जाने भन्दै बिदा भएका इशान रातभर घर फर्किएनन् ।

घर परिवारले साथीहरूको घरमै बसेको अनुमान गर्दै त्यो रात खोजी गरेनन् । भोलिपल्ट पुस ३ गते बिहान पनि इशान घर फर्किएनन् । इशान दिउँसो

स्कूलसमेत नगएपछि बल्ल परिवारले उनको खोजी सुरु गरेको थियो । खोजी गर्दै जाँदा उनी पुस ३ गते घर नजिकैको नालीमा चोटपटक लागेको अवस्थामा फेला

परेका थिए । इशानको शव पुस ३ गते बिहीबार घर नजिकैको नालीमा चोटपटक लागेको अवस्थामा भेटिएको थियो । प्रहरीले इशानलाई आफन्तहरूको समेत उपस्थितिमा

नालीबाट निकालेर लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल बुटवल ल्याएपछि चिकित्सकले मृत्यु भएको घोषणा गरेका थिए ।

देब्रे खुट्टा भौँचिएको, टाउकोको पछाडि गम्भीर चोट र आँखाको नानीमा पनि गम्भीर चोट भेटिएकाले परिवार र आफन्तले उनको मृत्यु नभई हत्या भएको आशंका गर्दै आएका छन् । मृतकका बुवा, आमा र स्थानीय संघर्ष समितिले यसलाई नियोजित हत्या भनिरहेका छन् ।

रूपन्देही प्रहरीले भने घटना र घटनापछिको विवरणका आधारमा अनुसन्धान गर्दा हत्या भएको कुनै आधार नदेखिएको जनाएको छ । जिल्ला प्रहरी कार्यालय रूपन्देहीका अनुसार लु २ ख ४९४८ नम्बरको फोर्स गाडीले ठक्कर दिएर इशानको मृत्यु भएको अनुसन्धानमा देखिएको छ ।

इलाका प्रहरी कार्यालय बुटवलले पत्रकार सम्मेलन नै गरी इशानलाई ठक्कर दिने गाडी, चालक र अन्य २ जनालाई पक्राउ गरी अनुसन्धान गरिरहेको जनाएको छ ।

इलाका प्रहरी कार्यालय बुटवल प्रमुख प्रहरी नायब उपरीक्षक इन्द्र रानाले घटनास्थलको प्रकृति र घटनास्थल वरपरका सिसिटिभी फुटेजको आधारमा इशानलाई लु २ ख ४९४८ नम्बरको गाडीलाई ठक्कर दिएर फरार भएको र गाडीले ठक्कर दिएपछि उनी उछिडिएर नालीमा खस्न पुग्दा मृत्यु भएको बताएका छन् ।

कारको ठक्करबाट ट्राफिक प्रहरीको मृत्यु

बुटवल, पुस २१ (मेसस) । बुटवलमा कारको ठक्करबाट ड्युटीमा खटिएका ट्राफिक प्रहरीको मृत्यु भएको छ । सोमबार दिउसो करिब ४ बजेतिर पूर्व पश्चिम राजमार्ग अन्तर्गत बुटवल धागो कारखाना अगाडी पूर्वबाट बुटवलतर्फ आइरहेको बाम्पती प्रदेश ०१-०३३-च-००७१ नम्बरको कारले सडकमा सवारी चेकजाँचमा खटिएका प्रहरी सहायक हवलदार नागेश्वर पाललाई ठक्कर दिएको थियो । कारको ठक्करबाट

टाउकोमा गम्भीर चोट लागेका पाललाई तत्काल उपचारका लागि लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालमा लगिएकोमा चिकित्सकले ४ बजेर ३८ मिनेटमा मृत घोषणा गरेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय, रूपन्देहीका प्रवक्ता प्रहरी नायब उपरीक्षक सुरज कार्कीले जानकारी दिए ।

रूपन्देहीको कोटहीमाई गाउँपालिका-५ स्थायी घर भएका प्रहरी सहायक हवलदार पाल अर्घाखाँचीको खिदिममा दखन्दी भई हाल

अस्थायी ट्राफिक प्रहरी पोष्ट बुटवल रामनगरमा कार्यरत थिए ।

कारचालक गुल्मीको रेसुइया नगरपालिका-१ का ५६ वर्षीय जितेन्द्र सिंह थापालाई नियन्त्रणमा लिएर घटनाबारे थप अनुसन्धान भइरहेको प्रहरीले जनाएको छ । उक्त कारले अनियन्त्रित भइ सोही स्थानमा रोकी राखेको म.प्र.०३-००१ क ३३१९ नम्बरको टिप्परलाई समेत ठक्कर दिएको थियो ।

बुद्ध जन्मस्मारक शिलाः

मौन साक्षीले बोलिरहेको इतिहास

लुम्बिनी, पुस २१ । बुद्ध जन्मस्थल लुम्बिनीबारे धेरैलाई जानकारी छ तर बुद्ध जन्मविन्दुबारे भने धेरैलाई जानकारी नहुनसक्छ ।

यसबारे सदियौंदेखि थरीथरीका चर्चा हुँदै आए पनि प्रमाणित तथ्य भने अन्योलमै थियो । यही अन्योलका बिच सन् १९९६ फेब्रुअरी ४ अर्थात् विसं २०५२ माघ २१ मा एउटा प्रमाण फेला पत्थो, जसले हजारौं वर्षदेखिको अन्योललाई चिरेको जानकारीहरू बताउँछन् ।

सो दिन मायादेवी मन्दिरको गर्भमा भेटिएको एक 'बलौटे ढुङ्गा' लाई संसारसामु सार्वजनिक गरिएको थियो ।

तत्कालीन प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाद्वारा सार्वजनिक गरिएको त्यस प्रमाणले बुद्ध जन्मस्थलबारे विश्वभर चलिरहेका सबै प्राज्ञिक बहस र चर्चामा 'पूर्णीविराम' लगाएको थियो ।

लुम्बिनी विकास कोष पुरातत्व महाशाखा प्रमुख हिमाल उप्रेतीका अनुसार सन् १९९२ देखि १९९५ सम्म लुम्बिनी विकास कोष, नेपाल सरकार पुरातत्व विभाग र जापान बुद्धिस्ट फेडरेशनले संयुक्त रूपमा उत्खनन गर्दा मन्दिरको जग्गा एउटा भनावशेष भेटिएको थियो ।

१५ तहका ईटाहरूको सुरक्षा घेरा (चेम्बर) भित्र त्यो प्राचीन ढुङ्गा विशेष रूपले सजाइएको अवस्थामा फेला परेको थियो । त्यही ढुङ्गालाई शाक्यमुनि बुद्धको जन्मस्थलबारे निर्विवाद ऐतिहासिक प्रमाणका रूपमा लिइएको छ ।

महाशाखा प्रमुख उप्रेतीले भने, 'यो ढुङ्गा दयाकै त्यही स्थानमा भेटिएको थियो, जसको

मुनि इसापूर्व छैटौं शताब्दीको काठको प्राचीन मन्दिरको अवशेष भेटिएको थियो । यसले बुद्धको समयदेखि नै यो स्थानलाई 'पवित्र' मानी पूजा गरिँदै आएको तथ्यलाई वैज्ञानिक

रूपमै प्रमाणित गरिदियो ।' उनका अनुसार अशोकस्तम्भको शिलालेखमा उल्लिखित 'सिलाविगडाभिच' शब्दले पनि यसै 'जन्मस्मारक शिला' लाई सङ्केत गरेको छ ।

यहाँ ७० सेन्टिमिटर लम्बाइ र ४० सेन्टिमिटर चौडाइ भएको 'जन्मस्मारक शिला' पाइएको थियो । लुम्बिनी र बुद्ध धम्मका अध्येता भोला गुप्ताले त्यसबारेका इतिहाससँग जोडिएको किंवदन्तीबारे भने, 'तत्कालीन लुम्बिनीका बासिन्दाले बुद्ध जन्मेको विन्दुमा राखेर त्यो ढुङ्गालाई पूजापाठ गर्दै आएका थिए ।

इसापूर्व २४९ मा सम्राट अशोकले सोही ढुङ्गालाई व्यवस्थित रूपमा स्थापना गरी आफूले समेत पूजापाठ गरेको इतिहास छ ।' लुम्बिनी बचाउ महाअभियानका संयोजक अकरम खानले यो शिला एउटा ढुङ्गा मात्र नभई लुम्बिनीको अस्तित्वको आधारका रूपमा रहेको बताए ।

उनले भने, 'इसापूर्व छैटौं शताब्दीमा मायादेवी मन्दिरभित्र बुद्धको जन्मस्थानमा स्थापित यो ऐतिहासिक बुद्ध जन्मस्मारक शिला नभेटिएको भए विश्वले अझै पनि बुद्धको जन्मविन्दु खोजिरहनुपर्ने अवस्था हुन्थ्यो । शिलाको अध्ययन र उत्खननले प्राचीन ग्रन्थहरूको व्याख्यालाई समेत बलियो आधार दिएको छ ।' खनैका अनुसार जन्मस्मारक शिला मुनिको माटो परीक्षण गर्दा त्यहाँ कुनै पनि मानवीय गतिविधिको अवशेष नभेटिएकाले सले प्राचीन ग्रन्थ 'ललितविस्तर' मा उल्लेख भएझैँ लुम्बिनी एक शान्त, स्वच्छ तथा रमणीय 'वाटिका' नै थियो भन्ने कुरालाई वैज्ञानिक रूपमा पुष्टि गरिदिएको छ । यसबारे लुम्बिनीको पुरातात्विक उत्खननमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेका वरिष्ठ पुरातत्त्वविद् कोषप्रसाद आचार्यले चर्चा गरेका छन् ।

(बाँकी ४ पेजमा)▶

Mechikali News - National Daily X Facebook - Log In or Sign Up X +

www.mechikalinews.com

राष्ट्रिय दैनिक
मेचीकाली
Mechikali Sandesh National Daily

"सगर्को स्वास्थ्य, हाम्रो अडोटा"
नेपाल सरकार
स्वास्थ्य बीमा बोर्ड
टोल फ्री १६७७७७७७

होमपेज समाचार राजमिति समाज समाजकीय विचार लेख विशेष विविध E-Paper

आजको मेचीकाली पढ्नुभयो ?

तपाईं जहाँ भए पनि तपाईंको साथमा छ

Login:
www.mechikalinews.com

राष्ट्रिय दैनिक
मेचीकाली
Mechikali Sandesh National Daily

सम्पादकीय

कृषि उपज उत्पादनमा चासो बढाऔँ

हरिया धनियाँका पात, खुर्सानी, गन्दुकदेखि आलुप्याजलगायतका हरिया र सुख्खा तरकारीसम्म आयात भइरहेको छ। खाद्यान्नको त कुरै नगर्ौ। आयातले नै मुलुकको गुजारा चलाउनुपर्ने अवस्था छ। यसलाई आजको भोलि नै हटाउन त सकिन्न तर प्रयास गरियो भने कम भने अवस्य गर्न सकिन्छ। अन्तरनिर्भर हुनेगरी कुनै न कुनै पालिकामा पकेट क्षेत्र निर्धारण गरेर उत्पादनका कामलाई बढाउन सकिन्छ। उत्पादनमा केन्द्रित हुने युवा शक्तिलाई विदेश जानबाट रोकेर यहाँ काममा लगाउन सकिन्छ। मुलुकको राजनीतिक अस्थिरता, अलमल, अराजकतालाई कम गर्न पनि युवालाई स्वदेशमै रोजगारीको प्रबन्ध गर्न जरुरी छ। कृषि क्षेत्रबाट व्यापक मात्रामा रोजगारी सिर्जना गर्न सकिन्छ।

गाउँमाखेतीयोग्य जमिन बाँझै रहेको छभने तराईमा खेतीयोग्य जमिनको खण्डीकरण भइरहेको छ। विभिन्न नाममा हुने जमिनको खण्डीकरणले खेतीयोग्य जमिन नासिँदै र मासिँदै गएपछि आयात बढिरहेको छ। यसले कृषि उत्पादनमा मात्र नभई भू-स्वरूप र परिस्थितिक प्रणालीमा नै प्रतिकुल असर पुर्‍याउने निश्चित छ। यसलाई रोक्न राज्यले प्रभावकारी कदम चाल्न जरुरी छ। हरियो धनियाँको पात र खुर्सानीसमेत आयात गरिरहेको अवस्था छ। एकातिर देशमा युवाहरु नहुनु, भएका युवाहरु पनि अल्छी हुनु र ज्येष्ठ नागरिकहरुले काम गर्न नसके हुनुले समाजमा एक प्रकारको समस्या उत्पन्न गराएको छ। समाधानका लागि तीनै तहका सरकारले प्रभावकारी योजना बनाई कार्यान्वयन गर्नुपर्ने छ।

खेतीयोग्य जमिनको जथाभावी खण्डीकरणलाई रोक्दै त्यसको संरक्षण गर्नेतर्फ प्रभावकारी काम अगाडि बढाउन जरुरी छ। यसप्रकारका प्रवृत्तिले निम्त्याउने विनाशले भोलि वातावरणीय र खाद्य सुरक्षाका सवालमा जटिलता उत्पन्न हुन सक्छ। भूमि तथा भूमि स्रोतको महत्व र उपयोगको लागि भूमिलाई कृषि क्षेत्र, आवासीय क्षेत्र, व्यवसायिक क्षेत्र, औद्योगिक क्षेत्र, वन क्षेत्र र सार्वजनिक उपयोगको क्षेत्रमा वर्गीकरण गरी तोकिएको वर्गीकरणको आधारमा मात्र भूमिको उपयोग गर्ने नीति बनाएर कार्यान्वयन गर्न जरुरी छ।

कृषि भूमिलाई बाँभो राख्ने प्रवृत्ति र उर्वर जग्गाको गैरकृषि प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्ने व्यवस्था गरेकाले पनि यसको कार्यान्वयन जरुरी छ। भूमिहीन सुकुम्बासीको व्यवस्थापन गर्ने नामामा पनि जथाभावी भूमिको अतिक्रमण हुने खतरा छ। यसलाई पनि वैज्ञानिक तरिकाले समाधान गरिनुपर्छ। कृषिभूमिको चकलाबन्दी तथा विकास निर्माणको लागि जग्गा प्राप्ति गर्न व्यवस्थित जग्गा एकीकरणको अवधारणालाई अवलम्बन गर्नुको साथै जग्गाको अनियन्त्रित खण्डीकरणलाई निरुत्साहित गर्न अब ढिलाई नहोस्। यसतर्फ तीनै तहका सरकारको यथाशीघ्र ध्यान जाओस्।

देवदह महोत्सवमा उत्कृष्ट याली र भाँकीलाई पुरस्कृत गरिने

देवदह, पुस २१ (मैसस) । देवदह महोत्सवको उद्घाटन समारोहमा सहभागी हुने उत्कृष्ट याली र भाँकीलाई पुरस्कृत गरिने भएको छ। भाँकीतर्फ उत्कृष्ट तीन समूह र यालीतर्फ चार समूहलाई नगद र कदर पत्रले पुरस्कृत गरिने आयोजकले जनाएको छ। महोत्सवका याली व्यवस्थापन उपसमिति संयोजक केशव पुनसुले आमा समूह, टोल विकास संस्था, मन्दिर समिति, जातीय संघसंस्था सबैलाई यालीमा सहभागीताको लागि पत्राचार भएको बताए। 'सबैलाई पत्राचार भएको छ, उत्कृष्ट याली र भाँकीलाई पुरस्कृत गरिने छ' उनले भने।

याली तथा भाँकी मूल्यांकनको लागि तीन सदस्यीय समिति बनाइएको मेला मूल आयोजक संयोजक गणेश खातीले जानकारी दिए। मूल्यांकन समिति महोत्सवको गेटमा बस्ने र सबै याली र भाँकीको रेकर्डसँगै मूल्यांकन गर्ने उनले बताए। महोत्सवका संघसंस्था उपसमिति संयोजक गोविन्द क्षेत्रीले सबै वडाका टोल विकास संस्था र आमा समूहसँग यालीको विषयमा छलफल भएको बताए।

सधैँ खैँनीको लोकेश्वर मन्दिरबाट सुरु हुने महोत्सवको याली योपटक भने दुर्गा पञ्चायान मन्दिर शीतलनगरबाट हुने

नेप्से परिसूचकमा सुधार

काठमाडौँ, पुस २१ । नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज (नेप्से) परिसूचक २८ दशमलव ७३ अङ्कले बढेर दुई हजार ६३९ दशमलव ३७ को बिन्दुमा कायम भएको छ। यो एक दशमलव १० प्रतिशतको वृद्धि हो। सोमबार ३३५ कम्पनीको एक करोड २४ लाख ५९ हजार ९५१ किता शेयर ८४ हजार ९९० पटक खरिदबिक्री हुँदा रु.६ अर्ब ४७ करोड ३७ लाख ३९ हजार ९९ बराबरको कारोबार भएको छ। सोमबारको कारोबारमा सबै समूहको उपसूचक बढेको छ। सबैभन्दा धेरै उत्पादन तथा प्रशोधन समूह तीन दशमलव ०५, विकास बैंक समूह दुई दशमलव ७० र होटल तथा रेष्टरान समूह दुई दशमलव ५३ प्रतिशतले बढेको छ। बैंकिङ शून्य दशमलव ६७, वित्त शून्य दशमलव ८३, जीवन विमा शून्य दशमलव ४९, जलविद्युत् एक दशमलव १४, लगानी एक दशमलव २५, लघुवित्त शून्य

जनाइएको छ। बिहान ११ बजे याली सुरु हुने र १ बजे देवदह मण्डपमा महोत्सव उद्घाटन हुने मेलाका सचिवालय संयोजक विनिराम सोमैले जानकारी दिए। उद्योग व्यापार संघ देवदहको आयोजनामा यही पुस २३ गतेदेखि माघ ६ गतेसम्म सञ्चालन हुने महोत्सवमा देवदह क्षेत्रको कृषि, उद्यम, हस्तकला, पहिचान र पर्यटन सम्भावनालाई एकै ठाउँबाट उजागर गर्ने लक्ष्य लिइएको आयोजकले जनाएको छ। पछिल्ला वर्षहरूमा सञ्चालन भएका व्यापार मेलाहरूले स्थानीय उत्पादनको मूल्य अभिवृद्धि, बजारमा उत्पादनको पहुँच र पहिचान विस्तारमा सहयोग पुर्‍याउँदै आएको आयोजकको भनाइ छ।

मेलामा स्थानीय तथा राष्ट्रिय कलाकारको प्रस्तुति, विज्ञान प्रदर्शनी, सिर्जिङ आइडल, डान्सिङ स्टार, लोक भजन प्रतियोगिता, विद्यालय स्तरीय लोक नृत्य प्रतियोगिता, डोरी तान्ने प्रतियोगितासँगै जलपरी अवलोकन, बाल उद्यान, आकर्षक सेल्फी तथा टिकटक जोनलगायतका आकर्षक रहने जनाइएको छ। स्थानीय तथा सांस्कृतिक खानाका होटलसहित २५० वटा स्टल रहने महोत्सवमा १० करोड रुपैयाभन्दा बढीको कारोबार हुने जनाइएको छ।

दशमलव ५३, म्युचुअल फण्ड शून्य दशमलव ४३, निर्जीवन बिमा शून्य दशमलव ५७, व्यापार शून्य दशमलव २२ र अन्य समूह शून्य दशमलव शून्य दशमलव ७३ प्रतिशतले बढेको छ। सागर डिस्टिलरी लिमिटेड, एसवाई प्यानल नेपाल लिमिटेड, श्रीनगर एप्रीटेक एन्डस्ट्रिज लिमिटेड, बन्दीपुर केबलकार एण्ड टुरिजम लिमिटेड र रू जलविद्युत् परियोजना लिमिटेडको शेयर मूल्यमा सकारात्मक सर्किट लागेको छ। सबैभन्दा धेरै घट्नेमा भने स्टण्डर्ड चार्टर्ड बैंक लिमिटेड डिबेन्चर दुई दशमलव ४९ प्रतिशतले घटेको छ। कारोबार रकम र कारोबार भएका शेयर संख्याका आधारमा सोमबार सबैभन्दा धेरै शिवम सिमेन्ट लिमिटेडको रु.३८ करोड ६९ लाख ५० हजार ३४७ बराबरको छ लाख २२ हजार ८४० किता शेयर किनबेच भएको छ।

मेरो निद्रा

खुट्टाबाट सुरु भएको उपचार जब मस्तिष्कसम्म पुग्यो...

डी.आर. धिमिरे

निद्रा र मेरो सम्बन्ध बढो रोचक छ। जसबारे केही दिन पहिला सामाजिक सञ्जालमा एउटा स्टार्टस पनि राखेको थिएँ। एक दिन डा.विलजन मन्सुको निद्रासम्बन्धी भिडियो पाएपछि आफ्नो पिडालाई स्मरण गर्दै पूरै सुनें। उनले डा.म्याथ्यु वाकरको विश्वप्रसिद्ध पुस्तक Why We Sleep (हामी किन सुत्छौं) नामक पुस्तकलाई उद्धृत गर्दै निद्राका आयामबारे चर्चा गर्दै थिए। उनको प्रस्तुतिले फेरि मलाई यसबारे तुलनात्मक अध्ययन गर्न मन लाग्यो। किनकि यो समस्या आम व्यक्तिला रहेकोले कतिपय अनुभवलाई प्रस्तुत गर्दा अरु धेरैका लागि लाभदायक हुन पनि सक्छ।

निद्रा कस्तो हुनुपर्छ भन्यो भने प्रायःगहिरो भनेर भनिन्छ। निश्चयनै गहिरो निद्रा स्वास्थ्यका लागि अत्यावश्यक छ तर मेरो हकमा मलाई निद्रा त थियो तर गहिरो रहैनछ भन्ने कुरा थाहा पाउन मलाई तीन वर्षभन्दा बढी समय लाग्यो। अपवादमा त्यसविचमा एकपटक १२ दिन मलाई निद्रा लागेको थिएन। जसका कारण मैले केही सास्ती बेहोर्नुभ्यो। अन्ततः एकजना आयुर्वेद चिकित्सक वीपी तिम्सिनाको सल्लाह नुसार राती सुत्नुअघि १५ मिनेट नुन पानीमा खुट्टा चोबेर तताउने र तत्पश्चात मरिचको धुलो हाली एक गिलास दुध खाने गरेपछि मेरो निद्रा जग्यो। स्मरणीय कुरा के हो भने पायल्स हुनेहरूको हकमा मरिच बर्जित मानिन्छ।

यसैविच करिब तीन वर्षपछि मेरो टाउको अकस्मात् दुख्न थाल्यो। नेपालदेखि भारतका वरिष्ठ फिजिसियनदेखि न्युरोलोजिष्टसम्म सम्पर्क गरें। नेपालमा त हैन भारतीय चिकित्सकले माइग्रेनको दवाई खान सिफारिस गरे। तर नेपाली चिकित्सकले माइग्रेन होइन भनेपछि सो दवाई मैले खान सकिनँ र फेरि आयुर्वेद चिकित्सक तिम्सिनाको सम्पर्कमा पुगें। उनले पित्त बढेर यो समस्या आयो भनी केही दवाई दिए। जसले मेरो टाउको निको भयो।

तत्पश्चात खुट्टाको कुर्कुन्दा दुख्न थाल्यो। आजभोलि यो समस्या धेरैमा देखिएको पाएको छु। यसबारेमा पनि नेपाल भारतका केही चिकित्सकहरूसँग सम्पर्क गरी दवाई पनि लिएँ तर यो दीर्घो समाधान हुँदैन भनेपछि जुताको तलुवा नरम बनाएर लगाउन थालेको छु। यही नै एक मात्र उपाय रहेछ कि जस्तो पनि लाग्न थालेको छ। यसले केही हदसम्म ठिक गरेको छ। यसबाहेक यसबारे मैले केही खोज र अनुभव गरिरहेको छु जसको परिणाम

देखिएपछि मात्र स्वित्सार उल्लेख गर्ने छु।

यसबारे परम्परागत चिकित्सामा के उपाय हुन सक्छ भनी पञ्चागव्य विशेषज्ञ र मेरो तीन दशकदेखि निधिमित सम्पर्कमा रहनुभएका बाबा योगिराजजीलाई सोधें। उहाँले किटानसाथ त केही भन्नुभएन तर तातो पानीमा सेकेर नियमित तोरीको तेलले मालिस गर्ने नै उत्तम उपाय हो भन्नुभयो।

त्यसपछि मेरो पूर्व अनुभवका आधारमा पनि यही उपाय अपनाएँ। सुत्नुअघि खुट्टा राम्ररी धोएर, तातो पानीमा केहीबेर डुबाउने अनि तोरीको तेल लगाउने। यो कुनै पनि महँगो र अफ्टरोर विधि थिएन, त्यसैले यसलाई अपनाउँदै गएँ। यसको प्रभाव गहिरो निद्रा त लामैने भयो जो मेरो अनुभवमा आधारित थियो। तर चकित पार्नेकुरा के भयो भने मेरो तौल २ किलो बढ्यो। अनुहारमा विशेषप्रकारको चमक

जैविक थकानले मानिसलाई अविवेकी बनाउँदो रहेछ। जोखिमलाई कम आँकेन रहेछ। नैतिक सीमालाई सजिलै उल्लंघन गर्ने रहेछ। भ्रुट बोल्ने सम्भावना बढ्ने, सहानुभूति घट्ने र अरूको पीडा बुझ्ने क्षमता पनि कमजोर हुने रहेछ। भनिने कं रहेछ भने थकित मस्तिष्कले संविधान लेख्न सक्छ, तर दूरदृष्टि लेख्न सक्दैन। वाकरले विश्व इतिहासका ठूला दुर्घटनाहरू चेर्नोबिल परमाणु दुर्घटनालगायत अन्य कैयौं दुर्घटनाहरू निर्णयकर्ताहरू निद्राविहीन भएका कारणले भएका थिए भनेर भन्दा रहेछन्। अन्त्यमा: रोग पत्ता लगाउने कुरा चिकित्सक भन्दा बिरामीको महसुसमा ज्यादा भर पर्दों रहेछ। यदि बिरामीले समस्यालाई बताउन सकेन भने जस्तोसुकै विशेषज्ञ चिकित्सकले पनि समस्या पत्ता लगाउन सक्दैनन्। आफूलाई भित्रबाट महसूस हुने कुरा कं हो भनेर गौरपूर्वक विचार गर्ने र खास समस्या पत्ता लगाउने कोसिस नगर्ने हो भने जति ठुला अस्पताल गएर पनि उपचार हुन सक्दैन।

आउन थाल्यो। टाउको पूरै दुख्न छाड्यो। दैनिक भेट हुने साथीहरूले के चमत्कार भयो भन्न थाले। जबकि भएको खासमा गहिरो निद्रा नै थियो। अरु केही थिएन।

अन्ततः, मेरो टाउको दुख्ने समस्यार शरीरमा केही कमजोरी जस्तो देखिने कुरा टाउको भन्दा निद्राको गुणस्तरमा रहेछ भन्ने बुझाइ बिस्तारै विकास हुँदै गएको छ र मलाई महसुस भएको छ कि दैनिक कम्तीमा ६ घण्टा थाहा नपाउने गरी सुत्ने पर्ने रहेछ।

करिब पाँच वर्ष अघि मैले उनै विलजन मन्सुको सल्लाहमा सुगरबाट मुक्त हुनका लागि फिटो डाइट गरेको थिएँ। यसबाट कसैलाई बेफाइदा भएको पनि सुनेको छु तर मलाई पाँच वर्षदेखि सुगरको दवाई खानुपरेको छैन। तथापि हेरक महिना सुगर जाँच गर्छु र हेरक तीन महिनामा Hb1a1c पनि हेर्ने गर्छु।

अब कुरा गरौँ अलिकता वाकरको विश्वप्रसिद्ध पुस्तकका बारेमा। उक्त पुस्तकका कतिपय अंश सुन्दा र आफ्नो जीवनका अनुभवसँग तुलना गर्दा मैले एउटा सच्चाईलाई महसुस गरेको छु। त्यो भनेको निद्रा केवल विमागको विषय होइन रहेछ,

सम्पूर्ण शरीरको सामूहिक जैविक प्रक्रिया रहेछ।र निद्राको चावी कहिलेकाहीँ खुट्टामा पनि लुकेको हुने रहेछ। हुन पनि यदि हामीलाई गहिरो निद्रा लादैन र पेट पनि सफा हुँदैन भने यो दुवै कुरामा सुधार ल्याउन अति आवश्यक छ। मेरो विचारमा ६० प्रतिशत रोगको कारण यौनै दुईवटा विषयबाट निको गराउन सकिन्छ-

डा. म्याथ्यु वाकरले Why We Sleep मा निद्रालाई 'शरीरको मर्मत प्रणाली' भनेर परिभाषित गरेका रहेछन्। उनका अनुसार निद्रामा मस्तिष्क मात्र आराम गर्दैन, सक्रिय रूपमा आफूलाई सफा, सन्तुलित र पुनर्निर्माण गर्छ। विशेषगरी गहिरो निद्राका बेला मस्तिष्कमा जम्मा भएका विषाक्त पदार्थ सफा हुन्छन्। जसका कारणले टाउको दुखाइ, मानसिक थकान र दीर्घकालीन रोग निम्त्याउन सक्थे।

रहेका स्नायुहरू मेरुदण्ड हुँदै मस्तिष्कसँग जोडिएका हुन्छन। जब खुट्टा शान्त हुन्छ, तिनबाट जाने सकेत पनि शान्त हुन्छन। यही कारणले खुट्टाको पीडा, चिसोपन वा असहजताले निद्रा भंग गर्न सक्छ।

वाकरको पुस्तकमा उल्लेख भएफैं, निद्रा कुनै 'स्विच' अन र अफ गर्ने विषय होइन। बरु सिमलहरूको समन्वय हो। प्रकाश, तापक्रम, शारीरिक आराम, भवनात्मक अवस्था आदि सबै मिलेर मात्र गहिरो निद्रा सम्भव हुन्छ। मेरो अनुभवले पनि यहीसत्यलाई महसुस गराएको छ।

टाउको दुखाइ: कारणभन्दा लक्षण
हामी प्रायः टाउको दुखाइलाई समस्या ठान्छौं तर वास्तवमा यो धेरैजसो लक्षण मात्र हुन्छ। कम निद्रा, अव्यवस्थित निद्रा, वा गुणस्तरहीन निद्राले मस्तिष्कमा सृजन, रसायनिक असन्तुलन र स्नायु थकान निम्त्याउँछ। यसको परिणाम टाउको दुख्छ। जब निद्रा सुधारियो, टाउको दुखाइ आफैं हरायो। यसले एउटा पाठ सिकायो-समस्या जहाँ देखिन्छ, समाधान त्यही नहुन सक्छ। अर्को कुरा निद्रा औषधीबाट होइन, सन्तुलनबाट आउने रहेछ।

एउटा रोचक सन्दर्भ
हामीले कतिपयलाई रातभर नसुतेर काम गर्ने नेतालाई ठुलो मान्छे भन्ने गर्छौं। तर डा.म्याथ्यु वाकरको उक्त चर्चित कृतिको निष्कर्ष छ-निद्रा नपुगेको नेतृत्व बहादुर होइन, खतरनाक हुन्छ। निद्राको अभाव केवल व्याक्तिगत स्वास्थ्य समस्या होइन; यो सामूहिक शासनको संकेत हो। जब निर्णय गर्ने मस्तिष्क थकेको हुन्छ, तब नीति विवेकबाट होइन, आवेगबाट जनिन्छ। वाकरले भनेका छन्-निद्रा नपुग्दा तर्क, संयम र दीर्घकालीन सोचको केन्द्रकमजोर हुन्छ, र डर, क्रोध र आवेग हावी हुन्छ।

जैविक थकानले मानिसलाई अविवेकी बनाउँदो रहेछ। जोखिमलाई कम आँकेने रहेछ। नैतिक सीमालाई सजिलै उल्लंघन गर्ने रहेछ। भ्रुट बोल्ने सम्भावना बढ्ने, सहानुभूति घट्ने र अरूको पीडा बुझ्ने क्षमता पनि कमजोर हुने रहेछ। भनिने कं रहेछ भने थकित मस्तिष्कले संविधान लेख्न सक्छ, तर दूरदृष्टि लेख्न सक्दैन। वाकरले विश्व इतिहासका ठूला दुर्घटनाहरू चेर्नोबिल परमाणु दुर्घटनालगायत अन्य कैयौं दुर्घटनाहरू निर्णयकर्ताहरू निद्राविहीन भएका कारणले भएका थिए भनेर भन्दा रहेछन्।

अन्त्यमा: रोग पत्ता लगाउने कुरा चिकित्सक भन्दा बिरामीको महसुसमा ज्यादा भर पर्दों रहेछ। यदि बिरामीले समस्यालाई बताउन सकेन भने जस्तोसुकै विशेषज्ञ चिकित्सकले पनि समस्या पत्ता लगाउन सक्दैनन्। आफूलाई भित्रबाट महसूस हुने कुरा कं हो भनेर गौरपूर्वक विचार गर्ने र खास समस्या पत्ता लगाउने कोसिस नगर्ने हो भने जति ठुला अस्पताल गएर पनि उपचार हुन सक्दैन। स्वास्थ्य परीक्षण गर्दा शरीरमा रोग केही देखिँदैन। खाना मिठो हुन्छ। शरीर ख्याक्न्याक् पर्दै गएको देखिन्छ भने आफैं शरीरको समस्या पत्ता लगाउनुपर्ने रहेछ। यो मेरो बुझाइ र सिकाइ हो। हेक्का राखौं निद्रा कम हुनु बुढीलाेको कारण मात्र नहुन सक्छ। साथै अनावश्यक मोवाइलको स्क्रिनमा भुल्ने र भुल्ने काम पनि नगर्ौ।

भार्सेमा भिक्टोरियाक्रस विजेता रानाको सालिक

गुल्मी, पुस २१ (मैसस) । लाहुरेहरूको गाउँका रूपमा परिचित यहाँको सत्यवती गाउँपालिका-८ भार्सैमा प्रथम विश्वयुद्धका वीर गोर्खा सैनिक तथा भिक्टोरियाक्रस प्राप्त कर्नबहादुर रानाको सालिक स्थापना गरिएको छ। प्रथम विश्वयुद्धका क्रममा जर्मन सेनाविरुद्ध बहादुरी प्रदर्शन गरेबापत बेलायत सरकारले रानालाई सर्वोच्च सैनिक सम्मान भिक्टोरियाक्रस प्रदान गरेको थियो। लाहुरेहरूको इतिहास जीवित राख्ने उद्देश्यसहित निर्माण गरिएको भार्सै ग्यालरी परिसरमा रानाको सालिक स्थापना गरिएको हो।

जिल्लाको कालीगण्डकी गाउँपालिका-७ फोक्सिङ निवासी कर्नबहादुर रानाको जन्म सन् १८९८ मा भएको थियो। उनले १९ वर्षको कालिाे उमेरमै सन् १९१९ मा बेलायतका राजा जर्ज पाँचबाट भिक्टोरियाक्रस प्राप्त गरेका थिए। रानाको सन् १९७३ मा ७४ वर्षको उमेरमा निधन भएको थियो। रानाको सालिक स्थापनाले दिवङ्गत तथा जीवित सम्पूर्ण लाहुरेहरूको सम्मान भएको सालिकका परिकल्पनाकार लेफ्टिनेन्ट कुलबहादुर बुढाथोकीले बताए। इतिहास संरक्षणका लागि व्यक्तिगत अग्रसरतामा सालिक स्थापना गरिएको भन्दै स्थानीयवासीले बुढाथोकीप्रति आभार प्रकट गरेका छन्।

भार्सै भूपू संघको नेतृत्वमा करिब रु.१६ लाख लागतमा सालिक निर्माण गरिएको हो। गुल्मीली मूर्तिकार

यमबहादुर थापाले एक वर्षभन्दा बढी समय लगाएर रानाको सालिक निर्माण गरेका हुन्। नेपाल सरकारका तर्फबाट कुनै औपचारिक सम्मान नपाएकाेले व्यक्तिगत लगानीमार्फत उक्त सालिक निर्माण गरिएको भार्सै भूपूसंघका कोषाध्यक्ष नरबहादुर बुढाथोकीले जानकारी दिए। प्राकृतिक, सांस्कृतिक र ऐतिहासिक दृष्टिले महत्वपूर्ण भार्सैमा भूपूगोर्खा ग्यालरी र भार्सै ग्यालरी स्थापना गरिएको छ। ग्यालरीमा प्रथम विश्वयुद्ध लड्ने ८४ र दोस्रो विश्वयुद्ध लड्ने १७८ जनाको फोटो र सक्षिप्त इतिहास सङ्कलन गरिएको छ। भूपूगोर्खा ग्यालरीमा हालसम्म पर्सिलो र दोस्रो विश्वयुद्ध लडेका ३४ जना दिवङ्गत व्यक्तिहरूको तस्बिर तथा विवरण राखिएको छ। ग्यालरीमा कम उमेरमा विश्वकै प्रतिष्ठित पदक भिक्टोरियाक्रस प्राप्त गर्ने कर्नबहादुर राना, भारतीय सेनामा नेपालबाट पहिलो कर्नेल श्रीप्रसाद बुढाथोकी तथा उनका पिता गिरिप्रसाद बुढाथोकीको तस्बिरसमेत राखिएको छ। भार्सैमा जन्मिएर हाल हङकङमा रहेका लेफ्टिनेन्ट कुलबहादुर बुढाथोकीको नेतृत्वमा ग्यालरी स्थापना गरिएको हो। उनले ग्यालरी निर्माणका लागि अहिलेसम्म करिब रु.५७ लाखभन्दा बढी रकम व्यक्तिगत रुपमा लगानी गरिसकेका छन्। ग्यालरीमा हाल भारतीय, बेलायती र नेपाली सेना, प्रहरी तथा राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूको चार सयभन्दा धेरै तस्बिरहरू राखिएको छ।

अण्डाको मूल्य घट्यो

चितवन, पुस २१ । क्रमशः अण्डाको मूल्य घटेको छ । नेपाल लेयर्स कुखुरापालक संघले फार्महरूसँग लिएको मूल्यलाई एकीकृत गरी मंगलबारदेखि लागू हुने गरी अण्डामा प्रतिक्रेट रु.९० घटाएको जनाए हो ।

फार्ममा ठुलो अण्डा रु.५६५ प्रतिक्रेट (३० वटाको) पुगेको अण्डाको मूल्य घटेर रु.४७५ मा भरेको हो । यस्तै, मिडियम अण्डाको प्रतिक्रेट रु.५५० बाट रु.४६० मा भरेको संघले जनाएको छ ।

संघका अध्यक्ष विनोद

पोखरेलका अनुसार ठुला फार्म बाट दरेट लिएर समर्थन मूल्य तोकिएको हो । यससँगै उपभोक्ता मूल्य प्रतिगोटा रु.२५ बाट रु.२० मा झारिएको छ । बढ्दो जाडोसँगै उपत्यका र हिमाली भेगमा विद्यालय बन्द र गतिविधि कम भएको, पर्यटकको आगमन घट्दै गएको, अण्डाको मूल्य राम्रो पाइने आशामा कुखुरा बिक्री नगरी अण्डा उत्पादन गरिरहेकालगायत कारणले मूल्य घटेको हो ।

पहिलेको तुलनामा हाल खपत कम र उत्पादन बढी भएको उल्लेख गर्दै अध्यक्ष पोखरेलले

जाडो कम हुँदै गएर जनजीवन सहज भएसँगै पुनः अण्डाको माग बढ्ने बताए । ‘अण्डाको उत्पादन लागत मूल्य प्रतिगोटा १९ रुपैयाँ १२ पैसा पर्न आउँछ ।

यसलाई हिसाब गर्दा किसानको लागत मूल्य प्रतिक्रेट ५७४ रुपैयाँ छ पैसा पर्न आउँछ । लागत मूल्य नजिक पुगेको अवस्थामा पुनः अण्डाको मूल्य घटेपछि किसानलाई थप नोक्सान हुनेभएको छ,’ उनले भने ।

संघले बजारको अवस्थानुसार अण्डाको समर्थन मूल्य तलमाथि गर्ने गरेको छ ।

दोस्रो राष्ट्रिय आर्थिक गणनाको तयारी

आगामी चैतदेखि असारसम्म देशैभर तथ्याङ्क सङ्कलन गरिने

काठमाडौँ, पुस २१ । देशको समग्र आर्थिक अवस्थाको तथ्याङ्कीय माध्यमबाट यथार्थ चित्र प्राप्त गर्न सरकारले दोस्रो राष्ट्रिय आर्थिक गणना, २०८२ सञ्चालन गर्ने भएको छ । राष्ट्रिय आर्थिक गणना, २०८२ को कार्यातालिका, लोगो र नारा सार्वजनिक गर्न सोमबार आयोजित कार्यक्रममा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले आगामी वर्षको असारसम्म तथ्याङ्क सङ्कलन सम्पन्न गर्ने लक्ष्य लिएको जानकारी गराएको हो ।

‘अर्थतन्त्र मापनका लागि आर्थिक गणना’ भन्ने मूल नाराका साथ जिल्लास्तरमा जिल्ला आर्थिक गणना कार्यालय स्थापना गरी २०८२ चैत १ देखि २०८३ असार मसान्तसम्म देशैभर तथ्याङ्क सङ्कलन सम्पन्न गर्ने लक्ष्य लिएको छ ।

कार्यालयका प्रवक्ता तथा उपप्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी ढुण्डिराज लामिछानेका अनुसार गणनाबाट प्राप्त विवरणका आधारमा आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को सुरु अवधिदेखि नै यसका नतिजाहरू क्रमशः सार्वजनिक गरिने छ । उनका अनुसार यो गणना मुलुकको आर्थिक नीति, योजना तथा विकास रणनीति निर्माणका लागि आधारभूत र भरपर्दो तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने महत्त्वपूर्ण कारका रूपमा रहेको छ । राष्ट्रिय आर्थिक गणनाबाट उद्योग, व्यापार, व्यवसाय, सेवा क्षेत्र, सहकारी तथा निजी-सार्वजनिक संस्थाहरूको संख्या, प्रकार, लगानी, रोजगारी, उत्पादन र सेवा प्रवाहसम्बन्धी विवरण सङ्कलन गरिने मूल

उद्देश्य लिइएको तथ्याङ्क अधिकारी लामिछानेको भनाइ छ ।

गणनाको उद्देश्य र महत्वबारे प्रकाश पार्दै प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी डा.कमलप्रसाद पोखरेलले आर्थिक तथ्याङ्कको संस्थागत मजबुत आधार निर्माणमा यो गणनाले महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्ने बताए । उनले भने,‘राज्यले तय गर्ने अत्यकालीन तथा दीर्घकालीन आर्थिक योजना, लगानी प्रवर्द्धन र रोजगारी सिर्जनामा आवश्यक महत्त्वपूर्ण योगदान पुर्‍याउने र विवरण प्राप्त गर्न अपेक्षा गरिएको छ । यो गणना देशको आर्थिक तथ्याङ्कको विश्वसनीय पद्धति विकासको आधारस्तम्भका रूपमा लिइएको छ ।’ यस गणनाका आधारमा देशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनका अनुमानहरू सुदृढीकरण गर्ने, राष्ट्रिय लेखाका आधार वर्ष परिवर्तन गर्ने आवश्यक तथ्याङ्क उत्पादन गर्ने र सरकारले तय गर्ने नीतिनिर्माण र योजना तर्जुमा गर्न तथा नीतिमार्फत लिएका लक्ष्यहरूको मापनमा सहयोग गर्ने अन्य उद्देश्य रहेका छन् ।

सरकारले २०७५ सालमा पहिलो राष्ट्रिय आर्थिक गणना सम्पन्न गरेको थियो । उक्त तथ्याङ्कमा देशैभर नौ लाख २३ हजार ३५६ प्रतिष्ठान/व्यवसायहरू गणना गरिएका र ती प्रतिष्ठानहरूमा जम्मा ३२ लाख २८ हजार ४५७ मानिसहरू संलग्न रहेका पाइएको थियो । साथै प्रतिष्ठान/व्यवसायहरूमा करिब ३० प्रतिशत महिला व्यवस्थापक रहेका विवरणहरू सार्वजनिक

भएका थिए भने उक्त गणनाले औपचारिक र अनीपचारिक प्रतिष्ठानहरूको संख्या बराबरी जस्तो रहेको देखाएको थियो ।

देशको अर्थतन्त्रको आकार तय गर्ने प्रयोजनका लागि समग्र आर्थिक क्रियाकलापहरूलाई अन्तर्राष्ट्रिय औद्योगिक वर्गीकरणअनुसार २१ भगमा विभाजन गरी ती क्षेत्रले अर्थतन्त्रमा पुर्‍याएको योगदान मापन हुँदै आएको छ । यस राष्ट्रिय आर्थिक गणनामा ती २१ वटा वर्गीकरणमध्ये विभिन्न १८ वटा क्षेत्रको आधारभूत विवरण सङ्कलन गरिनेछ । गणनामा देशभर रहेका दर्ता भएका/नभएका ठुला वा साना व्यापार/प्रतिष्ठान, रोजगारीका हिसाबले धेरै रोजगारी दिएका वा स्वरोजगार मात्रै भएका, उद्योग, कलकारखाना, व्यापार-व्यवसाय, गैरसरकारी संघसंस्था, सरकारी संस्थान,

सरकारी वा निजी विद्यालय, अस्पताल आदि आर्थिक क्रियाकलाप गरिरहेका एकाइमा गणना सञ्चालन गरिनेछ । यद्यपि अन्तर्राष्ट्रिय संघस्था, कूटनीतिक नियोग, प्रशासनिक क्रियाकलाप र नियमनकारी कार्य गर्ने सरकारी कार्यालय, सुरक्षा निकायहरू, सामान्य घरायसी क्रियाकलाप गरिने कार्य र क्षेत्र भने यो गणनामा समेटिने छैन । प्रवक्ता लामिछानेका अनुसार यस गणनामा २०८२ को फागुनसम्म गणनाको पूर्वतयारीका सम्पूर्ण कार्यहरू सम्पन्न गरी चैत १, २०८२ देखि देशैभरका ७७ जिल्ला र सात थप गरी ८४ वटा जिल्ला आर्थिक गणना कार्यालयहरू स्थापना गरिनेछ । यसका साथै २०८३ को असार मसान्तसम्ममा सबै कार्यालयहरू बन्द गरिनेछ । कलकारा लागि मुख्य प्रश्नावली, अधिकृत पुस्तिका, गणना पुस्तिका लगायतका गणना

छ । त्यसैलाई सम्राट अशोकले संरक्षण प्रदान गरेको भनिन्थ्यो, त्यो प्रमाणित भएको छ।' लुम्बिनी विकास कोषका उपाध्यक्ष एवं बौद्ध भिक्षु डा.ल्हारक्याल लामाले बुद्ध जन्मस्थलका शिला बौद्धमार्गीहरूको ऐतिहासिक आस्थाको भौतिक प्रमाण रहेको बताए । उनले भने, यो मौन शिलाले विगत दुई हजार छ सय वर्षको इतिहासलाई बोल्ने मात्रै होइन, त्यसलाई सुरक्षित राखेर विश्वलाई शान्ति, सत्य र अहिंसाको मार्ग देखाइरहेको छ ।'

ट्वाइलेट सफा गराउनु परेमा

सेफ्टी टकी, रिङ्ग सफा गर्नु परेमा तथा सेनेटरी सम्बन्धी कुनै पनि काम गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोला ।

गगन सेनेटरी

बुटवल, ८, सुखखानगर, रुपन्देही
फोन: ८८६७०२९६९४, ८८५४४४७६४८
८८०४४९३२८७, ८८९६४६४९७२

जिल्ला सहकारी

संघ गुल्मीको साधारणसभा

खगुल्मी, पुस २१ (मेसस) । जिल्ला सहकारी संघ गुल्मीको ३२ औं वार्षिक साधारणसभा विभिन्न कार्यक्रमका साथ सम्पन्न भएको छ । सभामा थापाले आर्थिक वार्षिक प्रगती प्रतिवेदन प्रतिवेदन प्रस्तुत गरेका थिए । सहकारी क्षेत्र हाल जटिल र चुनौतीपूर्ण अवस्थाबाट गुजिरहेकोले सहकारीहरू स्वनियमन, स्वनिर्णयत्रत र पारदर्शी रूपमा सञ्चालन गर्नुपर्नेमा थापाले जोड दिए । साथै सहकारी राष्ट्रिय नियमन प्राधिकरणले अन्धाधुन्ध कानुन निर्माण गर्दा धेरै सहकारी जोखिममा परेकोले स्थानीय सरकारसँग समन्वयको अभाव, नीतिगत अस्पष्टता र केन्द्रीय निकायको अत्यधिक कडाइका कारण सहकारीको भविष्य अन्त्योल्नमा परेको उनले टिप्पणी गरे । कार्यक्रममा संघका उपाध्यक्ष सोमनाथ सापकोटाले सहकारी आन्दोलनलाई व्यवसायिक, उत्पादनमुखी र सहकार्यमा आधारित बनाउनुपर्ने आवश्यकता औल्याए ।

वित्तीय पहुँचलाई उत्पादनमा लगानी गर्नुपर्ने, कृषि उत्पादन, प्रशोधन र बजारीकरणमा सहकारीहरू सक्रिय हुनुपर्ने उनको जोड थियो । । राष्ट्रिय सहकारी

नारायण बेल्वासेले सहकारीसम्बन्धी प्रशिक्षण प्रस्तुत गरे थिए । बेलबासेका अनुसार नेपालमा हाल ३२ हजार ९ सय ६५ सहकारी संस्था सञ्चालनमा रहेका छन् । ती संस्थामार्फत १० हजार ३ सय ६५ जनाले प्रत्यक्ष रोजगारी पाएको बेलबासेले बताए । बचत तथा ऋण सहकारी संघका अध्यक्ष श्यामकुमार पाण्डेले सुशासन भनेको असल पद्धति भएको उल्लेख गर्दै शेरार सदस्यको अपेक्षाअनुसार काम गर्नु नै सहकारीको अनुशासन र मूल्य-मान्यता भएको बताए ।

साधारण सभामा लेखा सुपरिवेक्षण समिति संयोजक गोपालप्रसाद पाण्डेले लेखा प्रतिवेदन प्रस्तुत गरे । साथै उत्कृष्ट कार्य गर्ने दुई सहकारी संस्था र दुई जना व्यवस्थापकलाई सम्मान

बैक लुम्बिनी प्रदेश प्रमुख नारायण बेल्वासेले सहकारीसम्बन्धी प्रशिक्षण प्रस्तुत गरे थिए । बेलबासेका अनुसार नेपालमा हाल ३२ हजार ९ सय ६५ सहकारी संस्था सञ्चालनमा रहेका छन् । ती संस्थामार्फत १० हजार ३ सय ६५ जनाले प्रत्यक्ष रोजगारी पाएको बेलबासेले बताए । बचत तथा ऋण सहकारी संघका अध्यक्ष श्यामकुमार पाण्डेले सुशासन भनेको असल पद्धति भएको उल्लेख गर्दै शेरार सदस्यको अपेक्षाअनुसार काम गर्नु नै सहकारीको अनुशासन र मूल्य-मान्यता भएको बताए ।

साधारण सभामा लेखा सुपरिवेक्षण समिति संयोजक गोपालप्रसाद पाण्डेले लेखा प्रतिवेदन प्रस्तुत गरे । साथै उत्कृष्ट कार्य गर्ने दुई सहकारी संस्था र दुई जना व्यवस्थापकलाई सम्मान

गरिएको संघका व्यवस्थापक युवराज आचार्यले जानकारी दिए । यस वर्ष उत्कृष्ट सहकारीका रूपमा स्वावलम्बन महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था र उज्यालो बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेड सम्मानित भएका छन् । उत्कृष्ट कर्मचारीतर्फ जिल्ला सहकारी संघका व्यवस्थापक युवराज आचार्य र गुल्मी युनाइटेड बचत तथा ऋण सहकारीकी कम्प्युटर सहायक सावित्रा पाण्डेलाई दोसल्ला, प्रमाणपत्र तथा नगदसहित सम्मान गरिएको थियो । यस्तै, मदाने गाउँपालिका सिर्सेनीका कफी कृषक मेघराज अर्याल र रेसुंगा नगरपालिका-१० सिमिचौरकी मन्जु केसीलाई कफी उत्पादनमा योगदान पुर्‍याएको भन्दै सम्मान गरिएको थियो ।

रुपन्देहीलाई दुई दिवसीय टेष्ट सिरिज

सामग्री निर्माणको कार्यलाई सञ्चालन गरिएको छ ।

विसं. २०८२ फागुन मसान्तसम्म केन्द्रस्तरमा जनशक्ति व्यवस्थापनका कार्यहरू गरिनेछ भने जिल्लामा रहने जिल्ला आर्थिक गणना कार्यालयमा स्थायी कर्मचारी र स्थलगत कार्यका लागि काररामा सुपरिवेक्षक तथा गणक खटाउने व्यवस्था गरिएको छ । आगामी चैत ३० गतेसम्म विभिन्न चरणमा गरी मुख्य प्रशिक्षक तालिम, अधिकृत तालिम र सुपरिवेक्षक तथा गणक कर्मचारीको तालिम सम्पन्न गरिनेछ । यस लगत्तै तथ्याङ्क सङ्कलनका लागि २०८३ वैशाख २ देखि असार ७ गतेसम्म तालिम प्राप्त गणक तथा सुपरिवेक्षकहरू स्थलगत रूपमा खटिनेछन् ।

भैरहवा, पुस २१ (मेसस) । रुपन्देही क्रिकेट संघको आयोजनामा भैरहवामा जारी 'पवनकुमार सेठिया स्मृति क्रिकेट प्रतियोगिता' अन्तर्गत दुई दिवसीय टेष्ट रुपन्देही-११ ले हात पारेको छ । रुपन्देहीले त्रिभुवन आर्मी क्लब 'ए'लाई १ सय १ रनले पराजित गर्दै जित निकालेको हो ।

आइतबार रुपन्देहीले पहिलो इनिङमा १ सय २२ रन बनाएको थियो भने आर्मीले दुई १ सय ५५ रन बनाएको थियो । यसक्रममा आर्मीका जितेन्द्रसिंह ठकुरी ५८ रनमा अविजित रहेका थिए ।

सोमबार भएको दोस्रो इनिङमा रुपन्देहीले २ सय ५ रन बनाएर पारी घोषित गर्‍यो । जसमा देव खनालले ७८ र प्रज्वल थापाले नटआउट ४२ रन बनाए । बलिङमा आर्मीका अनिश धामी र पारससिंह धामीले २-२ विकेट लिए । आर्मीले पहिलो दिन १६ रनले अग्रता लिए पनि दोस्रो दिन रुपन्देहीले दिएको १ सय ७३ रनको लक्ष्य पछ्याउने क्रममा ७१ रनमा अलआउट भयो । रुपन्देहीको इनिङ सुरु हुनु अघि आर्मीले ३३ रनले अग्रता लिएको थियो । आर्मीका प्रदीप पेलाले

२१, जितेन्द्रसिंह ठकुरीले १७ र प्रदीप सिंह चाडसिरले १६ रन बनाए । बलिङमा रुपन्देहीका सन्देश थापा र अजयकुमार चौहानले ३-३ तथा सुरज खड्का र विशाल भुसालले १-१ विकेट लिए । अजयकुमार चौहान म्यान अफ द म्याच घोषित भए ।

नेपालमै पहिलोपटक तीनवटा फर्माटमा दुई टिमबीच प्रतिस्पर्ा भइरहेको हो । दुई दिवसीय टेष्ट सफेएसँगै मंगलबारबाट वनडे सिरिज हुनेछ । प्रतियोगितालाई भैरहवाका व्यवसायी हरिष सेठिया र प्रत्येक खेलको म्यान अफ द म्याचले २ हजार रुपैयाँ प्राप्त गर्ने छन् । यी दुवै पुरस्कार भैरहवाको लुम्बिनी नेत्रालय प्रालिले प्रायोजन गरेको छ । प्रतियोगिता संयोजक प्रथम पराजुलीलका अनुसार पुस २३, २५ र २७ गते ओडीआई, २९, ३० र माघ १ गते टी-२०वाट्टी क्रिकेट सिरिज हुनेछ ।

Bardaghat Municipality

Office of the Municipal Executive

Bardaghat, Nawalparasi (Ba. Su. West), Lumbini Province, Nepal

INVITATION FOR BIDS (EBIDDINGONLY)

Publication Date: 2026/01/06 (22th of Poush, 2082 BS)

1. Bardaghat Municipality, Office of the Municipal Executive invites electronic bids from eligiblebidders for the following work.

S. N.	Contract No.	Description of works	Bid validity period / Bid security validity	Estimated Amount Without VAT & Contingencies	Bid Security Amount	Bid Document Fee
1	BAR/SQ/ Works/ 22/082/083	Blacktopping of the road from the residence of Dev Bahadur to the Ward Office road, Ward No. 01; re-pitching of the road towards the western side from TrinetraChowk and completion of the partially blacktopped road in front of the residence of Shishir B.K., Ward No. 14	45/75 days	16,30,494.24	41,000	1,000

Account No. for bid document purchase fee:

Name of Bank: NIC ASIA Bank Ltd., Bardaghat, Nawalparasi, Name of Office: Bardaghat Municipality, Bardaghat, Account Number (AntarikRajaswo): 0832050028211002

Account No. for bid security deposit:

Name of Bank: NIC ASIA Bank Ltd., Bardaghat, Nawalparasi
Name of Office: Bardaghat Municipality, Bardaghat
Account Number (DharautiKhata): 8341498482524004

Deadline of bid submission

2026/01/21till 12:00 Noon

Date and time of bid opening

2026/01/21at 1:00 PM

Eligible Bidders may obtain further information and inspect the Bidding Documents at the office of Bardaghat Municipality, Bardaghat, Nawalparasi, Website: www.bardaghatmun.gov.np, PPMO website: www.bolpatra.gov.np/egp Email Id: bardaghatmunicipality@gmail.com, Tel: 078-580210, 078-580407.

Chief Administrative Officer

ट्वाइलेट सफा गराउनुहोस

के तपाइको घरको शिट, नाली, जाम भयो भने चिन्ता नलिनुहोस र सेनेटरी जगतमै बढी क्षमता, अत्याधुनिक प्रविधि, पावर फुल रोटर म्याकम पम्प, विजुली बचाहिने एक मात्र सेनेटरीलाई सम्पर्क गर्नुहोस् । लोडसेडिङको बेला पनि सेवा दिनेछ ।

तिनाउ सेनेटरी

बुटवल, १०, सुखखानगर, रुपन्देही
फोन: ८८५७०५८८८१३, ८८०७१८०८१३

ट्वाक्सी रिजर्वको लागि पनि सम्पर्क गर्नुहोला ।

ट्वाइलेट सफा गराउनुहोस

सेफ्टी टकी, रिङ्ग सफा गर्नु परेमा तथा सेनेटरी सम्बन्धी कुनै पनि काम गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोला ।

पाल्पाली मगर सेनेटरी

बुटवल, १७, मोतीपुर, रुपन्देही
फोन: ८८६७१२२३४५, ८८१२८६६३२४, ८८२४४७७७७०

शिलबन्दी दरभाउ पत्र प्रक्रियाबाट वन पैदावार लिलाम बिक्री सम्बन्धी सूचना

दोस्रो पटक सूचना प्रकाशित मिति: २०८२/०९/२२ गते

डिभिजन वन कार्यालय बाँकेको च.नं १४६६ मिति: २०८२/०८/०६ गतेको बाह्य लिलाम सहमति बमोजिम यस समूहको मिति २०८२/०८/२४ गतेको पहिलो पटक प्रकाशित सूचना अनुसार समूहको घाटगद्दीमा रहेका साल, कर्मा, टिकर्मा, कुम्भि, बर्रो, पानन, प्यारी, भींगट, दवदवे, बोटधगेरो, कुसुम जातका कुल जम्मा गोलिया थान ७८५ को ५७२६.०६ क्यू.फिट काठ तथा अन्य जातको २५ चट्टा दाउरा विविध कारणवश लिलाम हुन नसकी बाँकी रहेकोले उल्लेखित परिमाणको काठ दाउरा हाल जे-जस्तो अवस्थामा छ, सोही अवस्थामा आफ्नै खर्चमा उठाई लैजानुपर्ने गरि लिलाम बिक्री गर्नु पर्ने भएकाले दोश्रो पटक यो सूचना प्रकाशित गरिएको हो । इच्छुक वन पैदावरको लिलाम बिक्रीमा भाग लिनका लागि डिभिजन वन कार्यालयमा सुचीकृत भएका सःमिल वा कम्पनीले यो दोश्रो पटक सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिन भित्र शिलबन्दी बोलपत्र खरिद गरी १६ औँ दिनको दिउसो ३ बजे भित्र दाखिला गर्न आह्वान गरिन्छ । यस सम्बन्धी बिस्तृत जानकारीको लागी यस सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको कार्यालयमा सम्पर्क राख्न सकिनेछ । पूर्ण व्यहोराको सूचना यस सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको कार्यालयको सूचना पाटिमा टाँस गरिएको छ ।

श्री कोटहिदेवी युवा प्रगति सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह

राप्तीसोनारी गा.पा-०२, बाँके